

se prvního poměru. Správným jest naproti tomu právní stanovisko stěžovatele, že mu pro jeho pohledávku usnesením ze dne 17. května 1923 dle §u 2 zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 86 sb. z. a n. určenou jako nájemné z bytu, obývaného dlužnicí v domě jím vydraženém a rozsudkem ze dne 18. června 1923 právoplatně přisouzenou, přísluší ve smyslu §u 1101 obč. zák. zákonné zástavní právo na vnesených svrších dlužnice. Tím, že udělením příklepu vlastnické právo dlužnice k vydraženému domu přešlo na vydražitele (stěžovatele), a že oním soudním usnesením určeno bylo ode dne příklepu za používání bytu v tomto domě dlužnicí n á j e m n é, vznikl mezi vydražitelem domu a dřívější majitelkou domu, Hildou K-ovou, právní poměr, jenž vykazuje veškeré náležitosti poměru nájemného, ježto dlužnice obývá v místnostech cizích, a za jich užívání platí určitý peníz, nedostatek smluvní vůle však jest nahrazen soudním usnesením. Jako pronajímateli bytu přísluší však stěžovateli zákonné právo zástavní na všech svrších dlužnice, které již při vzniku nájemního poměru byly v pronajatém bytě, po případě později tam byly vneseny (§ 1101 obč. zák.); toto zástavní právo požívá přednosti před ostatními neprivilegovanými právy zástavními bez rozdílu, zda bylo jich nabyto teprve za trvání nájemního poměru či již před tím. Odůvodněnému dovolacímu rekursu bylo proto vyhověno a rozhodnuto, jak se stalo. Návrhu stěžovatelovu na přiknutí útrat dovolacího rekursu nebylo lze vyhověti, protože řízení exekuční dražbou bylo skončeno, řízení rozvrhovací jest řízením, z povinnosti úřední konaným, podobným řízení konkursnímu, ve kterém nejde již o poměr mezi věřitelem a dlužníkem, nýbrž o rozdělení fondu, získaného exekuční dražbou a ve kterém tedy přisouzení útrat jest vyloučeno.

Čís. 3387.

Pojišťovací zákon ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák.

Opozdné oznámení pojistné příhody. Jest na pojistníku, by dokázal, že nestihá ho ani obmyslnost ani hrubá nedbalost, nebo že řádné a včasné neoznámení nemělo vlivu na zjištění příhody nebo škody. V pojišťovacích podmínkách nelze pojistníku přičítati i pouhé nedopatření v tomto směru.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1224/23.)

Žalobce domáhal se na žalované pojišťovně náhrady škody, kterou prý utrpěl krádežemi vloupáním, jež u něho spáchány byly v noci ze dne 6. na 7. dubna 1922, v noci ze 7. na 8. dubna 1922, v noci ze 4. na 5. května 1922 a konečně v červenci 1922. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, uznavše opodstatněnou námitku žalované, že žalobce neoznámil pojišťovně krádeže řádně a včas, takže podle článku 19. poj. smlouvy ztratil právo na plnění se strany pojišťovatelky.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle zjištění prvního soudu, které odvolací soud převzal, oznámil žalobce pojišťovně první dvě krádeže l í s t k e m, daným na poštu dne 10. dubna 1922, který došel pojišťovnu dne 14. dubna 1922; krádež z května 1922 oznámil d o p í s e m nedatovaným, který došel pojišťovnu dne 12. května 1922, a krádež z července 1922 teprve dopisem ze dne 10. srpna 1922, ačkoliv podle čl. 16 všeobecných pojišťovacích podmínek měl žalobce oznámiti krádeže neodkladně, buď pojišťovně telegraficky, nebo zmocněnému jednateli ústně nebo telefonicky a potvrditi je neprodleně písemně. Nesprávné právní posouzení věci podle čis. 4 Šu 503 c. ř. s. spatřuje žalobce v tom, že závazek ku telegrafickému oznámení spáchaných krádeží nemůže prý uzavřenou pojišťovací smlouvou zrušiti, i kdyby nebyl dodržen. Dovolatel směsuje tu — a také na jiných místech dovolacího spisu, zrušení pojišťovací smlouvy a ztrátu pojistného nároku následkem nesplnění oznamovacích povinností a není v právu. Nelze ovšem souhlasiti s nižšími soudy, pokud přiznávají čl. 19 všeob. poj. podmínek bezvýhradnou účinnost. Článek ten zní: »Poruší-li pojistník některou z povinností ve čl. 16—18 uvedených, ztratí právo na plnění pojišťovatelovo. Tento právní následek n a s t á v á, nepřičítá-li se pojistníkovi ani úmysl ani hrubá nedbalost, nebo nemělo-li porušení vlivu ani na zjištění neb objem plnění pojišťovatelova«. Podle tohoto doslovu by pojistníka neomlouvalo ani nedopatření, ani ta okolnost, že snad řádné a včasné neoznámení krádeží nemělo vlivu ani na zjištění pojistné příhody ani na zjištění neb objem plnění pojišťovny. Tak tomu — jak se zdá — nižší soudy také rozuměly. Nynější doslov druhé věty čl. 19 odporuje však předpisu Šu 32 (3) zákona ze dne 23. prosince 1917, čis. 501 ř. zák., kterýžto předpis jest podle Šu 42 cit. zák. rázu donucovacího a nemůže smlouvou v neprospěch pojistníka býti změněn. Předpis Šu 32 cit. zák., který podle Šu 167 čis. 19 téhož zákona vstoupil v účinnost již dne 1. ledna 1918, pojednává o t. zv. d o l o ž k á c h p r ů p a d n ý c h a to v odstavci (3) o průpadných doložkách, dostavila-li se již pojistná příhoda, jak tomu v projednávaném případě; § 32 (3) poj. zák. vylučuje použití průpadné doložky v neprospěch pojistníka, a) netíží-li ho co do porušení závaznosti ani úmysl ani hrubá nedbalost, b) nemělo-li porušení závaznosti vlivu ani na zjištění pojistné příhody, ani na zjištění neb objem pojistitelova závazku. Zákon tedy stanoví pravý opak toho, co praví nynější doslov druhé věty čl. 19 vš. poj. podmínek, která uvedena byvši v soulad s šem 32 (3) poj. zák., musila by správně zníti: »Tento právní následek n e n a s t á v á, nepřičítá-li se...«. Avšak tato nesprávnost není způsobitou, aby přivodila rozhodnutí, pro žalobce příznivější. Průvodní břemeno spočívá totiž na pojistníkovi. Pojišťovně stačí, dokáže-li, že pojistník oznamovací povinnosti podle Šu 39 (1) poj. zák. ze dne 23. prosince 1917, čis. 501 ř. zák. (ohledně oznámení pojistné příhody) řádně nedostál, a jest věcí pojistníka, aby tvrdil a dokázal, že nestihá ho ani úmysl ani hrubá nedbalost, nebo že řádné a včasné neoznámení pojistné příhody nemělo vlivu na zjištění příhody nebo škody. Protože

žalobce nic takového netvrdil ani nedokázal, protože dále způsob oznamování pojistné příhody může být smlouvou blíže stanoven a protože čl. 16 odstavec první vš. poj. podm. stanoví neprodleně telegrafické oznámení pojišťovně, neb ústní nebo telefonické oznámení zmocněnému jednateli, což vše žalobce neučinil a také písemné zprávy opožděně zaslal, byla pojišťovna oprávněna použití průpadné doložky ve smyslu čl. 19 první věta vš. poj. podm. Již tím ztratil žalobce nárok na náhradu škody a přes to mohla pojišťovna podle §u 32 (4) poj. zák. čís. 501 z roku 1917 podržeti premii za dotyčnou pojistnou periodu.

Čís. 3388.

Projednávali se případ ze Slovenska (Podkarpatské Rusi) před zemským civilním soudem v Praze dle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., platí pro řízení civilní soudní řád ze dne 1. srpna 1895, čís. 113 ř. zák., v otázkách hmotněprávních pak právo, platné na Slovensku (Podkarpatské Rusi).

Dle §u 271 c. ř. s. nelze se dotazovati ministerstva spravedlnosti o sdělení práva platného na Slovensku.

Místo zákona, na nějž se odvolává § 92 ústavní listiny, nastupuje na Slovensku soudní praxe, ovšem pouze do dne, kdy vešla ústavní listina v platnost.

Na státu nelze se domáhati náhrady, byl-li za bolševického vpádu na Slovensku roku 1919 eskortě vyrván srotivším se davem člověk a utracen.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1244/23.)

V době bolševického vpádu na Slovensko byl dopravován Henrik B. četnickou eskortou z Báňské Bystřice do Čech. Na nádraží v D. na Slovensku byl B. srotivším se vojskem a davem eskortě vyrván a oběšen. Žaloba pozůstalých dětí na Československý erár o náhradu škody, zadaná na zemském soudě v Praze byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žaloba domáhá se náhrady škody, vzešlé žalobcům z toho skutku, že otec jejich Henrik B., když, byv dne 7. června 1919 zatčen, transportován byl po dráze četnickou a vojenskou eskortou z Báňské Bystřice na Slovensku do Terezína v Čechách, byl dne 8. června 1919 na slovenské stanici D. prý na žádost lidu vojáky z vozu vyvlečen a oběšen, ježto se rozšířila — dle žaloby nepravá prý — pověst, že byl maďarským bolševickým špehounem. Stát prý je povinen náhradou škody, protože eskorta, jež měla B-a chrániti, dopustila, aby byl bezdůvodně utracen, nese tedy vinu na jeho usmrcení. Již toto udání žaloby samé stačí úplně, by žaloba byla na základě něho zamítnuta, i netřeba tedy hleděti k tomu, že nižší stolice zjistily, co žalovaná strana tvrdila, že